

ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
ตามแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า

NEEDS FOR DEVELOPING ACADEMIC MANAGEMENT IN EDUCATIONAL OPPORTUNITY
EXPANSION SCHOOLS BASED ON THE CONCEPT OF A VALUABLE LIFE DESIGNER

จรตน์ทร ตรียาง¹

นันทรัตน์ เจริญกุล²

สุกัญญา แชมช้อย³

Jaratnun Treeyang

Nantarat Charoenkul

Sukanya Chaemchoy

Received Date: 7 January 2024

Revised Date: 17 March 2024

Accepted Date: 19 December 2024

บทความวิจัย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า และ 2) ศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า ประชากร คือ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 6,788 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 378 โรงเรียน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ 1 คน และครูแนะแนว 1 คน รวมโรงเรียนละ 3 คน รวมกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 1,134 คน เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า เมื่อจำแนกตามการบริหารวิชาการ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการวัดและการประเมินผลมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เมื่อจำแนกตามแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการวางแผนเส้นทางเพื่อไปสู่การได้ทำในสิ่งที่รักได้ดั่งอย่างมีอาชีพ รองลงมาคือ ด้านการทำให้สิ่งที่โลกต้องการและมีคุณค่า และด้านการสร้างคุณค่าจากสิ่งที่ทำ และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า เมื่อจำแนกตามการบริหารวิชาการ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการวัดและการประเมินผลมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เมื่อจำแนกตามแนวคิด

¹ นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, Doctor of Philosophy Program in Division of Educational Management, Faculty of Education, Chulalongkorn University, Email Address: jaratnun.tr@gmail.com

² รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, Assoc. Prof, Ph.D., Division of Educational Management, Faculty of Education, Chulalongkorn University

³ รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, Assoc. Prof, Ph.D., Division of Educational Management, Faculty of Education, Chulalongkorn University

ผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการวางแผนเส้นทางเพื่อไปสู่การได้ทำในสิ่งที่รักได้อย่างมืออาชีพ รองลงมาคือ ด้านการสร้างคุณค่าจากสิ่งที่ทำ และด้านการทำในสิ่งที่โลกต้องการและมีคุณค่า ตามลำดับ 2) ความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า จำแนกตามการบริหารวิชาการ พบว่า ความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ ด้านการวัดและการประเมินผล รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า พบว่า ความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การค้นพบสิ่งที่รักที่จะทำอย่างมีความสุขและมีคุณค่า การสร้างคุณค่าจากสิ่งที่ทำ และการตอบสนองการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับไว ตามลำดับ

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น, การบริหารวิชาการ, ผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า

Abstract

The purposes of this research were to 1) study the current and desired states of academic management in educational opportunity expansion schools based on the concept of a Valuable Life Designer, and 2) assess the needs for developing academic management in these schools. The population comprised 6,788 educational opportunity expansion schools under the Office of the Basic Education Commission. A sample of 378 schools was selected through multi-stage sampling. The informants included three individuals from each school: the school director, the head of academic affairs, and a guidance teacher, totaling 1,134 participants. The research instrument was a questionnaire regarding the current and desired states of academic management in educational opportunity expansion schools based on the Valuable Life Designer concept. Data were analyzed using descriptive statistics, including frequency, percentage, mean, standard deviation, and the Priority Needs Index (PNI).

The findings revealed that:

1) The current state of academic management in educational opportunity expansion schools, based on the Valuable Life Designer concept, was rated as high overall. Regarding academic management, the highest mean score was for teaching and learning management, followed by curriculum development, with assessment and evaluation scoring the lowest. When analyzed based on the Valuable Life Designer concept, the highest mean score was for planning a pathway to professionally excel in what one loves, followed by doing what the world needs and values, and creating value from what one does. The desired state of academic management in these schools was rated as very high overall. Regarding academic management, the highest mean score was for teaching and learning management, followed by curriculum development, with assessment and evaluation scoring the lowest. Based on the Valuable Life Designer concept, the highest mean score was for planning a pathway to professionally excel in what one loves, followed by creating value from what one does, and doing what the world needs and values.

2) The needs for developing academic management in educational opportunity expansion schools, based on academic management, showed that the highest need was for assessment and evaluation, followed by curriculum development and teaching and learning management. Based on the Valuable Life

Designer concept, the highest need was for discovering and joyfully engaging in what one loves, followed by creating value from what one does, and responding swiftly to changes.

Keywords: Needs, Academic Management, Valuable Life Designer

บทนำ

ประเทศไทยมีการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทยในระดับที่น่าพอใจ (ไกรสร วันละ และ เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร, 2564) รวมถึงการพัฒนาการศึกษาอย่างยั่งยืนอันอาศัยกรอบแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน (พระมหาสมณฤทธิ์ อธิจิตโต, 2561) ทำให้เห็นว่าการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นส่วนสำคัญของการศึกษาที่มีคุณภาพ (SDG 4) ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับผู้เรียนทุกคน เพื่อรับมือกับความท้าทายที่ต้องเผชิญในปัจจุบัน จึงถือว่าการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นการศึกษาแบบองค์รวม และได้รับการยอมรับว่าเป็นกลยุทธ์สำคัญในการบรรลุเป้าหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (เนตรธิดา บุญนาค, 2565)

รวมทั้งแผนการศึกษาแห่งชาติได้วางเป้าหมายให้การศึกษาไทยบรรลุวิสัยทัศน์และจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษา 2 ด้าน คือ เป้าหมายด้านผู้เรียน โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs8Cs) และเป้าหมายของการจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) จึงทำให้เห็นว่าสิ่งที่สำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาการศึกษาให้บรรลุวิสัยทัศน์และจุดมุ่งหมายจะต้องมีระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งงานวิชาการเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา เพราะที่มีความสำคัญในการบริหารโรงเรียนที่มีจุดมุ่งหมายในการสร้างผู้เรียนที่มีคุณภาพตามที่ต้องการ จึงเห็นว่าการบริหารวิชาการเป็นงานที่มีความรับผิดชอบต่อคุณภาพของพลเมือง (จิรวิทย์ มั่นคงวัฒนะ, 2555) ผู้บริหารโรงเรียน คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ ให้มีความสำคัญและมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางปฏิบัติ การประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ดังนั้นการบริหารงานวิชาการจึงพัฒนาตลอดเวลา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน (กัมพล ชันทะวงษ์, 2555)

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัย และการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่าในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาประสบปัญหาคล้ายคลึงกัน คือ ปัญหาด้านหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ ทั้งนี้มีผลสืบเนื่องมาจากขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้เรื่องด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน และด้านขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในแต่ละกลุ่มสาระ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลให้การจัดการศึกษาไม่มีประสิทธิภาพ (สิริวรรณ ศรีพหล, 2557) โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา คือ พื้นที่ของผู้เรียนที่มีข้อจำกัดในการศึกษาต่อ ผู้เรียนหญิงเพียงได้วุฒิไปใช้ในการทำงาน ผู้เรียนกลุ่มนี้มีความฝันเป็นของตัวเอง แต่โดนตัดพ้อและไม่ทำให้ฝันเติบโตด้วยปัจจัยหลาย ๆ อย่าง (สายฝน จันบุตรราช, 2562)

จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่ครอบคลุมรายละเอียดเกี่ยวกับการบริหารวิชาการ พบว่า การบริหารวิชาการมีองค์ประกอบหลัก คือ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการวัดและการประเมินผล อันสอดคล้องกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู (ราชกิจจานุเบกษา, 2550) (Miller, 1965) (Campbell, et al, 1976) (Kimbrough and Nunnery, 1988) (Sergiovanni, et al, 2003) (สมาน อัสวภูมิ, 2551)

ในยุคของ VUCA ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี และการแข่งขันในด้านต่าง ๆ ทุกภาคส่วนจึงได้รับผลกระทบ รวมถึงภาคการศึกษาที่รับมือกับกระแสโลกที่ผันผวนนี้ ซึ่งตลอดมาการศึกษาของไทยเป็นการตอบสนองการเรียนรู้ด้วยความรู้ที่มีการเปลี่ยนแปลงน้อย ซึ่งไม่สอดคล้องกับปัจจุบันที่ความรู้เปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว ไม่แน่นอน ซับซ้อนและคลุมเครือ ส่งผลให้ระบบการบริหารจัดการศึกษาไม่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น การศึกษาไทยอันเกี่ยวข้องกับการบริหารวิชาการจึงต้องปรับเปลี่ยนจากการให้ความสำคัญที่ความรู้ มาเป็นการให้ความสำคัญที่กระบวนการคิดของผู้เรียน (นรรักษ์ ผันเชียร, 2562) หรือกล่าวได้ว่า การศึกษาไทยต้องมีนวัตกรรมซึ่งอาจเป็นวิธีการใหม่ กระบวนการใหม่ หรือการเปลี่ยนแปลงอันเป็นสำคัญในการบริหารวิชาการของโรงเรียน นำเอานวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เกิด

ประสิทธิภาพสูงสุดในการเรียนการสอนและยังส่งผลไปถึงผู้เรียนให้สามารถเกิดการเรียนรู้ที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพสูงขึ้นกว่าเดิม ซึ่งการบริหารที่เกิดประสิทธิผลแม้ในสภาวะการณ์ที่จะมีการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในปัจจุบันที่รุนแรง และไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน (สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2562) คือ การบริหารงานแบบองค์รวม แนวคิดหนึ่งในการรวมงานให้เป็นหนึ่งเดียว ตั้งแต่การจัดเตรียมคน อุปกรณ์ และสิ่งแวดล้อม (วิศดอมแม็กเซ็นเตอร์, 2561) เป็นการบริหารที่สร้างความชัดเจนให้เกิดความสำเร็จด้านเป้าหมายที่นำไปสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการและความสำเร็จของผู้เกี่ยวข้อง หรือกล่าวว่าการกระทำในสิ่งต่าง ๆ ได้แก่ การวางแผน การตรวจสอบติดตาม การตัดสินใจและการแก้ไขจัดการกับปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อเป้าหมายโดยรวม อันต้องอาศัยความเข้าใจในรูปแบบความสัมพันธ์ของการดำเนินชีวิตของผู้คน (ศุภวัฒน์ ปภัสสรากาญจน์, 2554) Miller (2000) ได้กล่าวไว้ว่า การศึกษาแบบองค์รวมเป็นการศึกษาที่ตั้งอยู่บนฐานของการพัฒนาบุคคล สามารถค้นพบความหมายและเป้าหมายในชีวิตผ่านการเห็นความสัมพันธ์ของตนเองต่อสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ รอบตัว ให้ความสำคัญต่อการเห็นความจริง (Forbes, 1999) เป็นการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดผลการเรียนรู้ในหลายมิติอย่างแท้จริง (วิจารณ์ พานิช, 2561)

มหาวิทยาลัยมหิดล (2562) ถือเป็นหนึ่งในสถาบันทางการศึกษาที่มีคุณภาพในประเทศ ได้ใช้การออกแบบชีวิตในการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนสู่การเผชิญโลกแห่งความผันผวน เช่นเดียวกับสถาบันทางการศึกษาที่มีคุณภาพในต่างประเทศเช่น สแตนฟอร์ด หรือเอ็มไอที ได้เปิดวิชาการออกแบบชีวิต ซึ่งได้รับความนิยมอย่างมากในกลุ่มนักศึกษา และมุ่งหมายว่าจะเป็นวิชาที่ทำให้นักศึกษาปรับแนวคิดและเข้าใจผู้คนที่มีความแตกต่างในสังคมมากยิ่งขึ้น อันสอดคล้องกับแนวคิดของ บิล เบอร์เนตต์ และ เดฟ อีวานส์ (2559) ที่มีความเชื่อว่าทุกคนสามารถออกแบบชีวิตของตนได้ด้วยกระบวนการคิดเชิงออกแบบบนพื้นฐานที่ไม่มีคำว่าสายเกินไปในการออกแบบชีวิตที่ตนปรารถนา อันมีแนวทางที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง ของ Knowles (1975) ที่ว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองนั้นจะช่วยให้ผู้เรียนทราบถึงความก้าวหน้าในการเรียนของตนเป็นอย่างดี การประเมินผลจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ โดยผู้เรียนที่อยู่ในวัยเยาว์ควรเน้นทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อใช้ทักษะนี้แสวงหาความรู้ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

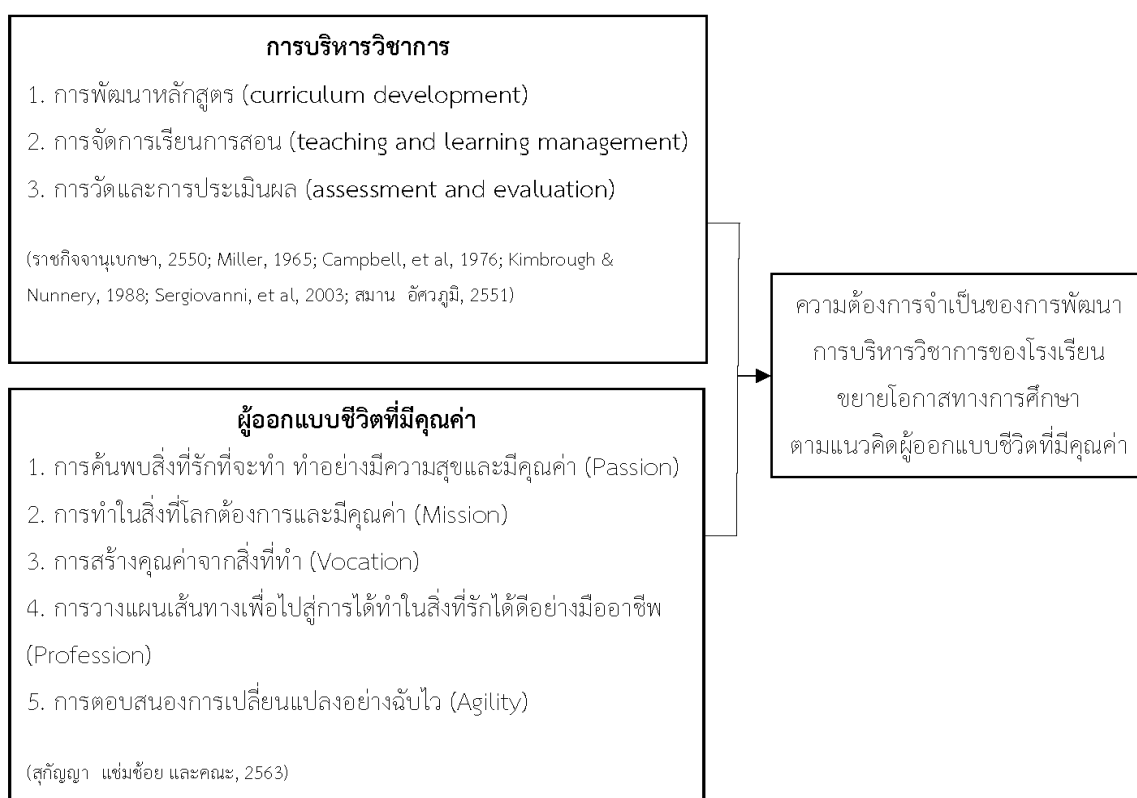
จากการศึกษาองค์ประกอบของผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า ผู้วิจัยพบว่า แนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า ของ สุภัญญา แซ่มซ้อย และคณะ (2563) นั้น ได้ให้ความหมายและองค์ประกอบของผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า มีความครอบคลุม สอดคล้อง และมีความเป็นไปได้ต่อการนำไปสังเคราะห์กำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยสามารถสรุปองค์ประกอบของผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า ได้ดังนี้ 1) การค้นพบสิ่งที่รักที่จะทำอย่างมีความสุขและมีคุณค่า 2) การทำในสิ่งที่โลกต้องการและมีคุณค่า 3) การสร้างคุณค่าจากสิ่งที่ทำ 4) การวางแผนเส้นทางเพื่อไปสู่การได้ทำในสิ่งที่รักได้อย่างมีอาชีพ 5) การตอบสนองการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับไว

การจัดการศึกษาจึงเป็นส่วนสำคัญในการเสริมสร้างการออกแบบชีวิตของผู้เรียน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนา ต่อยอดแนวทางทางการศึกษาอีกทางหนึ่งที่จะทำให้ผู้เรียนดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณค่า แม้ว่าจะต้องเผชิญอยู่ในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกผัน นำไปสู่ระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ อันสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยผ่านการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติที่วางไว้ให้การศึกษาไทยบรรลุวิสัยทัศน์และจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัย คือ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 6,788 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 378 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling) โดยมีโรงเรียนจากแต่ละภูมิภาคแบ่งตามขนาดโรงเรียน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 กลุ่มตัวอย่างโรงเรียนจากแต่ละภูมิภาคแบ่งตามขนาดโรงเรียน

ภูมิภาค/ขนาดโรงเรียน	เล็ก	กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ	รวม
กลาง	7	58	7	1	73
ใต้	3	34	3	1	41
ตะวันออกเฉียงเหนือ	20	154	2	1	177
เหนือ	16	66	4	1	87
รวม	46	312	16	4	378

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ 1 คน และครูแนะแนว 1 คน รวมโรงเรียนละ 3 คน รวมกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 1,134 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนนี้ คือ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า โดยมีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1. กำหนดประเด็นจากกรอบแนวคิดการวิจัยในการสร้างแบบสอบถาม
2. จัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า เพื่อกำหนดประเด็นหลักในการสร้างแบบสอบถาม
2. จัดทำร่างแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า

3. นำร่างแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา การใช้ภาษารูปแบบคำถาม รวมทั้งความเหมาะสมของปริมาณข้อคำถาม แล้วแก้ไขร่างแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

4. ผู้วิจัยเสนอแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ความครอบคลุมคำถามและการใช้ภาษา และนำผลการตรวจสอบความสอดคล้องของผู้ทรงคุณวุฒิมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index: IOC) โดยมีเกณฑ์ตัดสินความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ คือ ใช้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ซึ่งถือว่าข้อคำถามนั้นผ่านเกณฑ์ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถามทุกข้อ ผ่านเกณฑ์ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00

5. ปรับปรุงข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบอีกครั้งก่อนนำไปทดลองเก็บข้อมูล

6. นำแบบทดสอบไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูแนะแนว อย่างละ 10 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach, 1951) ซึ่งค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.980

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อประสานงานขอความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

2. กำหนดรหัสแบบสอบถามตามขนาดโรงเรียนและภูมิภาค จำนวนโรงเรียนทั้งสิ้น 378 โรงเรียน และจำนวนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 1,134 คน ผู้วิจัยนำส่งแบบสอบถาม โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสามารถตอบแบบสอบถามออนไลน์ จากโทรศัพท์มือถือ ผ่าน Google forms ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับมา 924 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 81.481 ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ค่าความต้องการจำเป็นและจัดลำดับตามค่า $PNI_{modified}$ โดยใช้วิธี Priority Needs Index (PNI) ตามสูตรการคำนวณค่าความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) แบบปรับปรุง

ผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า **จำแนกตามการบริหารวิชาการ พบว่า**

1.1 สภาพปัจจุบันโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 3.838$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ($M = 3.985$) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($M = 3.796$) และด้านการวัดและการประเมินผลมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($M = 3.769$)

1.2 สภาพที่พึงประสงค์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.537$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ($M = 4.625$) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($M = 4.531$) และด้านการวัดและการประเมินผลมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($M = 4.525$)

1.3 ความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ ด้านการวัดและการประเมินผล ($PNI_{modified} = .201$) รองลงมาคือด้านการพัฒนาหลักสูตร ($PNI_{modified} = .194$) และด้านการจัดการเรียนการสอน ($PNI_{modified} = .161$) ตามลำดับ

2. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า **จำแนกตามแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า พบว่า**

2.1 สภาพปัจจุบันโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 3.863$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการวางแผนเส้นทางเพื่อไปสู่การได้ทำในสิ่งที่รักได้ด้อย่างมีอาชีพ ($M = 3.912$) รองลงมาคือ ด้านการทำในสิ่งที่โลกต้องการและมีคุณค่า เท่ากับ ด้านการสร้างคุณค่าจากสิ่งที่ทำ ($M = 3.876$)

2.2 สภาพที่พึงประสงค์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.567$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการวางแผนเส้นทางเพื่อไปสู่การได้ทำในสิ่งที่รักได้ด้อย่างมีอาชีพ ($M = 4.593$) รองลงมาคือ ด้านการสร้างคุณค่าจากสิ่งที่ทำ ($M = 4.580$) และด้านการทำในสิ่งที่โลกต้องการและมีคุณค่า ($M = 4.564$) ตามลำดับ

2.3 ความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ ด้านการค้นพบสิ่งที่รักที่จะทำอย่างมีความสุขและมีคุณค่า ($PNI_{modified} = .199$) รองลงมาคือด้านการสร้างคุณค่าจากสิ่งที่ทำ ($PNI_{modified} = .182$) และด้านการตอบสนองการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับไว ($PNI_{modified} = .179$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการ

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า

แนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า								
การบริหาร วิชาการ	ประเด็น	การค้นพบสิ่งที่รักที่จะทำ อย่างมีความสุข และมีคุณค่า	การทำในสิ่งที่โลกต้องการ และมีคุณค่า	การสร้างคุณค่า จากสิ่งที่ทำ	การวางแผนเส้นทางเพื่อไปสู่การ ได้ทำในสิ่งที่รัก ได้ด้อย่างมีอาชีพ	การตอบสนองการเปลี่ยนแปลง อย่างฉับไว	เฉลี่ยรวมราย ด้านการบริหาร วิชาการ	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
การพัฒนา หลักสูตร	D	3.707	3.821	3.808	3.875	3.769	3.796	มาก
	I	4.508	4.507	4.551	4.575	4.516	4.531	มากที่สุด
	$PNI_{modified}$	.216	.179	.195	.181	.198	.194	2
	(ลำดับ)	1	5	3	4	2	(2)	
การวางแผน งานการ พัฒนา หลักสูตร	D	3.819	3.924	3.795	4.053	3.824	3.883	มาก
	I	4.434	4.485	4.606	4.676	4.429	4.526	มากที่สุด
	$PNI_{modified}$	.161	.143	.214	.154	.158	.166	
	(ลำดับ)	2	5	1	4	3	(3)	
การกำหนด จุดมุ่งหมาย	D	3.684	3.652	3.698	3.661	3.636	3.666	มาก
	I	4.515	4.492	4.506	4.473	4.483	4.494	มาก

แนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า								
การบริหาร วิชาการ	ประเด็น	การค้นพบสิ่งที่รักจะทำ อย่างมีความสุข และมีคุณค่า	การทำในสิ่งที่โลกต้องการ และมีคุณค่า	การสร้างคุณค่า จากสิ่งที่ทำ	การวางแผนเส้นทางเพื่อไปสู่การ ได้ในสิ่งที่รัก ได้อย่างมีอาชีพ	การตอบสนองการเปลี่ยนแปลง อย่างฉับไว	เฉลี่ยรวมราย ด้านการบริหาร วิชาการ	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
ของ หลักสูตร	PNI _{modified}	.226	.230	.219	.222	.233	.226	
	(ลำดับ)	3	2	5	4	1	(1)	
การจัดทำ โครงสร้าง หลักสูตร และเนื้อหา รายวิชา	D	3.619	3.889	3.930	3.911	3.848	3.839	มาก
	I	4.575	4.544	4.540	4.576	4.636	4.574	มากที่สุด
	PNI _{modified}	.264	.169	.155	.170	.205	.191	
	(ลำดับ)	1	4	5	3	2	(2)	
การจัดการ เรียนการ สอน	D	3.905	4.005	3.995	4.026	3.991	3.985	มาก
	I	4.629	4.627	4.644	4.650	4.574	4.625	มากที่สุด
	PNI _{modified}	.185	.156	.162	.155	.146	.161	
	(ลำดับ)	1	3	2	4	5	(3)	3
การจัด กิจกรรม การเรียนรู้	D	4.098	4.068	4.087	4.10	4.083	4.089	มาก
	I	4.606	4.597	4.610	4.597	4.517	4.586	มากที่สุด
	PNI _{modified}	.124	.130	.128	.118	.106	.121	
	(ลำดับ)	3	1	2	4	5	(3)	
การจัด กิจกรรม พัฒนา ผู้เรียน	D	4.114	4.127	4.102	4.206	4.130	4.135	มาก
	I	4.636	4.653	4.669	4.690	4.646	4.659	มากที่สุด
	PNI _{modified}	.127	.127	.138	.115	.125	.127	
	(ลำดับ)	2	2	1	5	4	(2)	
การจัด กิจกรรม เสริม หลักสูตร	D	3.110	3.468	3.847	3.511	3.497	3.415	มาก
	I	4.595	4.554	4.622	4.645	4.544	4.592	มากที่สุด
	PNI _{modified}	.477	.313	.326	.323	.300	.345	
	(ลำดับ)	1	4	2	3	5	(1)	

แนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า								
การบริหาร วิชาการ	ประเด็น	การค้นพบสิ่งที่ควรทำ อย่างมีความสุข และมีคุณค่า	การทำในสิ่งที่โลกต้องการ และมีคุณค่า	การสร้างคุณค่า จากสิ่งที่ทำ	การวางแผนเส้นทางหรือ ได้ทำในสิ่งที่รัก ได้อย่างมืออาชีพ	การตอบสนองการเปลี่ยนแปลง อย่างฉับไว	เฉลี่ยรวมราย ด้านการบริหาร วิชาการ	แปลผล
การจัด สภาพ บรรยากาศ สื่อการเรียนรู้ และแหล่ง เรียนรู้	D	4.299	4.356	4.305	4.278	4.255	4.299	มาก
	I	4.676	4.706	4.674	4.667	4.587	4.662	มากที่สุด
	PNI _{modified}	.088	.080	.086	.091	.078	.084	
	(ลำดับ)	2	4	3	1	5	(4)	
การวัดและ การ ประเมินผล	D	3.743	3.759	3.786	3.795	3.762	3.769	มาก
	I	4.497	4.537	4.524	4.534	4.534	4.525	มากที่สุด
	PNI _{modified}	.202	.207	.195	.195	.205	.201	
	(ลำดับ)	3	1	4	4	2	(1)	
การ ออกแบบ และพัฒนา วิธีการหรือ เครื่องมือ การวัดและ ประเมินผล	D	3.687	3.698	3.732	3.753	3.707	3.715	มาก
	I	4.469	4.535	4.534	4.550	4.466	4.511	มากที่สุด
	PNI _{modified}	.212	.226	.215	.212	.205	.214	
	(ลำดับ)	3	1	2	3	5	(2)	มาก
การวัดและ ประเมินผล	D	3.802	3.840	3.846	3.864	3.779	3.826	มาก
	I	4.473	4.463	4.472	4.490	4.525	4.485	
	PNI _{modified}	.176	.162	.163	.162	.197	.172	
	(ลำดับ)	2	4	3	4	1	(3)	
การนำผล การประเมิน ไปใช้	D	3.740	3.740	3.781	3.768	3.799	3.766	มาก
	I	4.551	4.614	4.567	4.563	4.609	4.581	มากที่สุด
	PNI _{modified}	.217	.234	.208	.211	.213	.216	
	(ลำดับ)	2	1	5	4	3	(1)	
รวม	D	3.797	3.876	3.876	3.912	3.856	3.838	มาก
	I	4.553	4.564	4.580	4.593	4.544	4.537	มากที่สุด

แนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า								ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
การบริหาร วิชาการ	ประเด็น	การค้นพบสิ่งที่ควรทำ อย่างมีความสุข และมีคุณค่า	การทำในสิ่งที่โลกต้องการ และมีคุณค่า	การสร้างคุณค่า จากสิ่งที่ทำ	การวางแผนเส้นทางเพื่อไปสู่การ ได้ทำในสิ่งที่รัก ได้อย่างมีอาชีพ	การตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง อย่างฉับไว	เฉลี่ยรวมราย ด้านการบริหาร วิชาการ	
	PNI _{modified}	.199	.178	.182	.174	.179	.182	
	(ลำดับ)	1	4	2	5	3	-	

D = สภาพปัจจุบัน I = สภาพที่พึงประสงค์ PNI_{modified} = ความต้องการจำเป็น

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยมีประเด็นนำสู่การอภิปราย ดังนี้

1. ผลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า ในภาพรวม พบว่าสภาพที่พึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าสภาพปัจจุบันทุกด้าน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาควรได้รับการพัฒนาและส่งเสริมในทุกด้านของการบริหารวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปนัดดา อามาตร และคณะ (2560) ที่ได้ศึกษาสภาพปัญหาที่สำคัญของการบริหารวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เช่น ปัญหาการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ปัญหาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาไม่เป็นไปตามวิธีการและขั้นตอนที่ถูกต้อง ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดทักษะการสรุปผลได้ ใช้กระบวนการแสวงหาความรู้เป็น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายฝน จันบุตราช (2562) ที่กล่าวถึงการเรียนการสอนของผู้เรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่ต้องเน้นทักษะชีวิต การให้ความรู้เรื่องทักษะ ประสบการณ์ตรงกับผู้เรียนมากขึ้น ถ้าผู้เรียนเรียนตามหนังสือ ตามตัวชี้วัด ผู้เรียนจะเบื่อ และคิดว่าโหดตัว จึงได้บูรณาการเข้ากับวิชาอื่น ๆ ย่อยเนื้อหาหลอมรวมออกมาเป็นกิจกรรม ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสิ่งที่ใกล้ตัว เรียนรู้จากสิ่งที่ผู้เรียนมี

2. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า โดยภาพรวมพบว่า ด้านการวัดและการประเมินผล (Assessment and evaluation) มีความต้องการจำเป็นสูงสุด แสดงให้เห็นว่าการวัดและการประเมินผลควรได้รับการพัฒนาอย่างยิ่ง อันเนื่องมาจากการดำเนินการวัดและการประเมินผลในปัจจุบันอยู่ในช่วงของการปรับเปลี่ยนแนวทางการวัดและการประเมินผลเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (สวัสดีชัย ศรีพนมธนากร และ อันวดี ดอนวิเศษ, 2561) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จิราภรณ์ มีสง่า และ อิศรา รุ่งทวีชัย (2561) ที่กล่าวไว้ว่า การวัดและการประเมินผลในปัจจุบันมีคุณลักษณะที่จะวัดแตกต่างจากเดิมและวัดได้ค่อนข้างยาก ควรใช้หลักการวัดและการประเมินผลที่มีคุณภาพระดับสูง การประเมินควรบูรณาการเข้ากับการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม เน้นการนำผลประโยชน์ของผลสะท้อนจากการปฏิบัติของผู้เรียนมาปรับปรุงแก้ไข มีการสร้างความสมดุลของการประเมินผลเชิงคุณภาพ และนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อยกระดับการทดสอบการวัดและการประเมินผลให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร (Curriculum development) โดยเฉพาะการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่มีความจำเป็นสูงสุด ซึ่งปัญหาอย่างหนึ่งของการบริหารหลักสูตรคือโรงเรียนยังไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรไว้ได้ อันสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพรรณ เนตรขำ และคณะ (2560) จึงทำให้เห็นว่าการเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนจะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ผู้เรียนเกิดความเชื่อมั่นในขณะที่ทำกิจกรรมและเป็นไปตาม

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ในเรื่องนั้น อันสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงพร ชาลีรัตน์ และคณะ (2558) เมื่อพิจารณาตามรายด้านของการบริหารวิชาการ ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน และ 3) ด้านการวัดและการประเมินผล พบว่า ความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า สำหรับด้านการพัฒนาหลักสูตรกับการจัดการเรียนการสอน สิ่งที่ต้องการพัฒนาเป็นอันดับแรกจากผลความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ **การค้นพบสิ่งที่รักที่จะทำอย่างมีความสุขและมีคุณค่า (Passion)** ซึ่งตรงกันกับแนวคิดของ Wagner and Dintersmith (2015) ที่กล่าวถึง การเตรียมความพร้อมของบุตรหลานสู่ยุคแห่งนวัตกรรม ทั้งที่เราเข้าสู่ยุค Disruption กันนานแล้ว ความเปลี่ยนแปลงเรื่องอาชีพและข้อเรียกร้องเกี่ยวกับคุณสมบัติในการทำงานใหม่ ๆ ต้องยอมรับว่าวิธีการศึกษาแบบที่คิดขึ้นอย่างเป็นระบบในศตวรรษที่ 18 นั้นล้าสมัย ความกดดันและความเครียดทางสังคมที่ผลักดันให้เส้นชัยของการศึกษาเป็นเพียงใบประกอบ ระบบการศึกษาที่ใช้เป็นเครื่องยกสถานะทางสังคม ทุกวันนี้ไม่เป็นความจริง มีคนเป็นหนี้เพื่อการศึกษาอยู่ทั่วโลกและเป็นจำนวนมากขึ้น ในทางกลับกันระบบการศึกษาที่ผิดพลาดในแง่ลดความหลากหลายและทำลายความคิดสร้างสรรค์ ยิ่งทวีความรุนแรงในด้านปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำให้มากขึ้น จุดมุ่งหมายของการศึกษาในปัจจุบัน ควรพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่เน้นจากเดิมคือความพยายามอย่างหนักเพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการของผู้เรียนเป็นค้นหาความหลงใหลและเป้าหมายของผู้เรียน จากการสอนที่ครอบคลุมเนื้อหาเป็นการพัฒนาทักษะคิดวิเคราะห์ และจากการคัดเลือกและคัดออกเป็นการสร้างแรงบันดาลใจ เป็นต้น การช่วยผู้เรียนให้ค้นหา Passion หรือ ความหลงใหลในสิ่งที่สนใจ และช่วยค้น Purpose หรือ จุดมุ่งหมายการเรียนรู้ของผู้เรียน หรือทำให้ผู้เรียนได้พบเจอสิ่งที่เรียกว่า Sense of purpose คือ ความเข้าใจว่าเรียนไปเพื่ออะไร มีจุดหมายในอนาคตอย่างชัดเจน อันสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณิชาร ศรีเพชรดี (2562) นำมาสู่การออกแบบชีวิตที่มีคุณค่าได้ และสิ่งที่ต้องการพัฒนาเป็นอันดับแรกของด้านการวัดและการประเมินผล คือ **การทำในสิ่งที่โลกต้องการและมีคุณค่า (Mission)** ซึ่งตรงกันกับผลการวิจัยของ กัญญกร เอี่ยมพญา และคณะ (2564) ที่พบว่า การวัดและการประเมินผลต้องมีเป้าหมายปลายทางที่สำคัญ คือ ความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ หรือกล่าวได้ว่าเป็นการเรียนรู้ในสิ่งที่โลกต้องการ รวมทั้งการเรียนรู้เพื่อชีวิตซึ่งเป็นหนึ่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความเป็นมนุษย์ได้อย่างสมบูรณ์ มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2554) หรือกล่าวได้ว่าเป็นการทำในสิ่งที่โลกต้องการและมีคุณค่าได้อย่างสมบูรณ์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารและครูสามารถนำผลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นไปออกแบบการบริหารวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า
2. ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมให้เป็นผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่าที่สามารถดำเนินชีวิตที่ออกแบบได้ นำไปปรับใช้จริง เพื่อเตรียมความพร้อมรับมือกับโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกผัน
3. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถนำผลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นไปออกแบบนโยบายในการพัฒนาการบริหารวิชาการให้เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด แต่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด เพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้เป็นผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่าได้ โดยเฉพาะด้านการค้นพบสิ่งที่รักที่จะทำอย่างมีความสุขและมีคุณค่า ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด แต่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นไปพัฒนานวัตกรรม การบริหารวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการวัดและการประเมินผล ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาต่อไป
2. การบริหารวิชาการ ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาและออกแบบการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เนื่องจาก มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด แต่มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด โดยคำนึงถึงการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและการนำ ผลการประเมินไปใช้ ที่มีความต้องการจำเป็นรองลงมาตามลำดับ เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า
3. สามารถเป็นจุดเริ่มต้นในการศึกษาตัวแปรใหม่ ๆ ทางการบริหารการศึกษาได้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. บริษัท พรินทิงกราฟฟิค จำกัด.
- กัญญกร เอี่ยมพญา, นวัตกรรม น้อยมณี, อภิชาติ อนุกุลเวช, และ ดาวประกาย ระโส. (2564). การจัดการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์*, 8(1), 352-360.
- กัมพล ชันทะวงษ์. (2555). *แนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สหวิทยาเขตปราสาท พญาไผ่ สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25*. [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น]. ฐานข้อมูล การวิจัย (Thaijo).
- ไกรสร วันละ และ เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร. (2564). การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศไทย. *วารสาร มจร บาลีศึกษายุทธศาสตร์ปริทรรศน์*. 7(3), 56-66.
- จิราภรณ์ มีสง่า และ อิศรา รุ่งทวีชัย. (2561). การศึกษาสภาพและปัญหาการวัดและประเมินผลทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2. *วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเก่า*, 5(2), 93-100.
- จิรวิทย์ มั่นคงวัฒนะ. (2555). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. <https://www.gotoknow.org/posts/344746>
- ณิชกร ศรีเพชรดี. (2562). *การศึกษาไม่ได้ล้มเหลวแค่คำหลัง: PASSION และ PURPOSE หัวใจสำคัญของการศึกษาใน INNOVATION ERA*. <https://thepotential.org/knowledge/passion-purpose-innovation-era/>
- ดวงพร ชาลีรัตน์, วิไล ทองแม่, และ เนติ เฉลยวาเรศ. (2558). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมความรู้พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ เป็นภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมาตรฐานสากล. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย นครสวรรค์*, 17(3), 100-108.
- นรรีชต์ ผืนเขียว. (2562). *การส่งเสริมการศึกษาไทยเพื่อรับมือกับโลกยุค VUCA*. <http://www.truelookpanya.com/blog/content/76134/-blog-teaartedu-teaart->
- เนตรจิตร์ บุณนาค. (2565). *Education for Sustainable Development – การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (ESD)*. <https://www.un.org/en/development/desa/publications/world-population-prospects-2015-revision.html>
- บิล เบอร์เนตต์ และ เดฟ ฮิวสัน. (2559). *คู่มือออกแบบชีวิตด้วย Design Thinking*. แปลโดย เมฆ ศรีพัฒนาสกุล. บุ๊คสเคป.
- ปนัดดา อามาตร, ปิยาภรณ์ ศิริภานุมาศ และเผ่าพงษ์พัฒน์ บุญชนะนันท์. (2560). *ปัญหาและแนวทางแก้ไขการจัดการเรียน การสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2, การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาครั้งที่ 2. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*.

- พระมหาสมุทร อธิจิตโต. (2561). รูปแบบการบริหารการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ตำบล ห้วยโป่ง อำเภอดงหลวง จังหวัดลพบุรี. [วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย]. ฐานข้อมูลการวิจัย (Thaijo).
- พรพรรณ เนตรขำ, ชญาดา วรรณภิระ, และ รัชพล ศรีธรรม. (2560). การบริหารหลักสูตรของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ โรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36. *วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ*, 10(1), 43-56.
- มหาวิทยาลัยมหิดล. (2562). “ม.มหิดล” เปิดตัววิชา “การออกแบบชีวิต” ไว้ตัว “เฟรชชี” “เตรียมความพร้อมเผชิญ” โลกผันผวน”.
<https://www.thaipost.net/main/detail/41200>
- ราชกิจจานุเบกษา. (2550). กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา.
<http://backoffice.onec.go.th/uploaded/Category/Laws/RuleMetDistEdMnt2550-02-12-2010.pdf>
- วิจารณ์ พานิช. (2561). เรียนรู้อย่างไร? สู่การเปลี่ยนแปลง. <https://www.thaihealth.or.th/Content/47331-เรียนรู้อย่างไร%20สู่การเปลี่ยนแปลง.html>
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). สี่เสาหลักของการเรียนรู้. สารานุกรมวิชาชีพครูเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554. สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- วิสดอมแม็กซ์เซ็นเตอร์. (2561). การบริหารงานแบบองค์รวม.
<http://www.wisdommaxcenter.com/detail.php?WP=oGu3ARjmoH9axUF5nrO4Ljo7o3Qo7o3Q>
- ศุภวัฒน์ ปัสสรากาญจน์. (2554). ยุทธศาสตร์การบริหารแบบบูรณาการของระบบราชการไทย; พิจารณากรณีศึกษาจากการนำเสนอประเด็นการลัทธิมาเชิงปฏิบัติการเรื่อง “ภาคีการพัฒนาสนับสนุนแนวทางการทำงานในระดับพื้นที่”.
<https://www.slideshare.net/supwat/136651566>
- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2562). การบริหารแบบองค์รวม (Holistic Management).
<https://www.ftpi.or.th/course/31542>
- สมาน อัศวภูมิ. (2551). การบริหารการศึกษายุคใหม่ แนวคิดทฤษฎีและการปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 4).
หจก. อุบลกิจออฟเซตการพิมพ์.
- สวัสดีชัย ศรีพนมธนากร และ ธนวิทย์ ดอนวิเศษ. (2561). การศึกษาการดำเนินงานการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรี. *วารสารวิจัยรำไพพรรณี*, 12(2), 167-176.
- สายฝน จันบุตราช. (2562). โรงเรียน ‘ขยายโอกาส’ คือพื้นที่แห่งความหวังสานฝันให้กับผู้เรียนที่มีข้อจำกัดในการศึกษาต่อ. <https://www.eef.or.th/saifon/>
- สิริวรรณ ศรีพล. (2557). การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับครูที่สอนในระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส. โครงการมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุกัญญา แซ่ม้อย, พงษ์ศิริ ภิรมณพัทธ, ประกอบ กรณีกิจ, ชญาพิมพ์ อูสาโท, พงษ์ลิขิต เพชรผล และ ณภัทร ชัยมงคล. (2563). การออกแบบนโยบายการพลิกโฉมระบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคตในปี 2040. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- Campbell, R. F., Bridges, E. M., and Nystrand, O. R. (1976). *Administration Behavior in Education*. Macmillan.
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16(3), 297-334.
- Forbes, S. (1999). *Holistic Education; An Analysis of Its Intellectual Precedents and Nature*. Unpublished dissertation. University of Oxford.

- Kimbrough, R. B., and Nunnery, M. Y. (1988). *Educational Administration: An Introduction* (3rd ed.). Macmillan Publishing.
- Knowles, S. M. (1975). *Self-directed learning: A guide for learners and teachers*. Follett.
- Miller, R. (2000). *Making Connections to the World: Some Thoughts on Holistic Curriculum*. Brandon, VT: Foundation for Educational Renewal.
- Miller, V. (1965). *Administration of American School*. Mcmillan Publishing.
- Sergiovanni, T. J., Kelleher, P., McCarthy, M. M., and Fowler, F. C. (2003). *Educational Governance and Administration*.
- Wagner, T., and Dintersmith, T. (2015). *Most Likely to Succeed: Preparing Our Kids for the Innovation Era*. Scribner.